

Stap 4. Zoeken

Je hebt de zoekvragen en zoektermen op een rijtje en je hebt informatiebronnen gekozen. Nu kun je echt gaan zoeken. In deze stap leer je een aantal technieken om effectiever te zoeken:

- [Zoektechnieken](#)
 - [Eenvoudig of geavanceerd zoeken](#)
 - [Woorden combineren: booleaans zoeken](#)
 - [Exacte woordcombinaties en nabijheidsoperatoren](#)
 - [Trunkeren en maskeren](#)
 - [Trefwoorden](#)
 - [Thesauri](#)
 - [Classificatieschema's](#)
- [Zoekmethoden](#)
 - [Sneeuwbalmethode](#)
 - [Citatiezoeken](#)
 - [Uitbreiden en beperken van zoektermen](#)
 - [Zoekresultaat verbeteren](#)

Zoektechnieken

Als je met een zoekmachine of in een databank gaat zoeken, typ je vaak maar wat woorden in. Bij eenvoudige vragen vind je op die manier meestal ook het gezochte antwoord. Vaak is dat echter niet voldoende. Gebruik de extra mogelijkheden die zoekmachines en databanken je bieden en je krijgt een veel beter resultaat. De catalogus van Saxion Bibliotheek doorzoekt tegelijkertijd een deel van de databanken. Het is daarom belangrijk om met zo specifiek mogelijke zoektermen te zoeken omdat je anders teveel resultaten krijgt (zie stap 4: zoekresultaat verbeteren).

Omdat een zoekmachine of databank geen 'gewone mensentaal' begrijpt, moet je de zoekvraag aanpassen. Je leert een aantal technieken die je hiervoor kunt gebruiken.

Eenvoudig of geavanceerd zoeken

De meeste databanken en zoekmachines hebben op hun startpagina een *eenvoudige zoekbalk*. In deze zoekbalk kun je een enkele zoekterm invullen, maar je kunt ook zoektermen combineren, bijvoorbeeld:

Hogeschool AND Saxion

Meestal zijn er ook nog uitgebreidere mogelijkheden. Deze vind je bij *uitgebreid zoeken of geavanceerd zoeken*.

Met *uitgebreid zoeken* kun je je zoekopdracht veel preciezer formuleren, begrippen combineren of juist uitsluiten. Je kunt meer zoektermen tegelijk opgeven, in verschillende zoekvelden.

Geavanceerd zoeken in de catalogus van de Saxion-bibliotheek

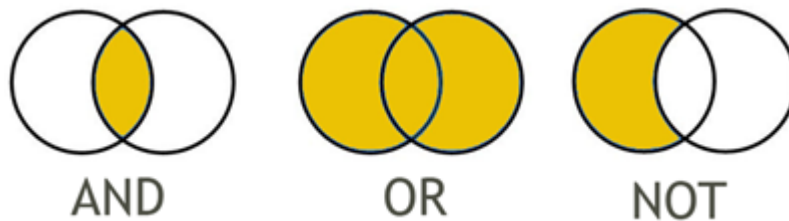

The screenshot shows the search interface of the Saxion library catalog. At the top, there is a green header with the 'SAXION' logo and 'Databanken/LibGuides'. Below the header, the text 'Zoeken in de collectie van Saxion Bibliotheek / Search the coll' is visible. A navigation bar contains links for 'Overzicht databanken', 'Overzicht LibGuides', and 'Uitgebreid zoeken'. The main search area is titled 'Zoek naar:' and features three search fields. The first field has a dropdown menu set to 'Alle woorden' and an empty input box. The second field is labeled 'en' and has a dropdown menu set to 'Titel' and an empty input box. The third field is labeled 'en' and has a dropdown menu set to 'Auteur' and an empty input box. To the right of these fields are three buttons: 'Zoeken' (green), 'Meer opties', and 'Nieuwe zoekactie'. At the bottom left, there are two buttons: 'Itemtype' and 'Iets anders'.

Woorden combineren: booleaans zoeken

- Beide termen moeten in het zoekresultaat voorkomen (AND), bijvoorbeeld **voetbal AND Amsterdam**
- Ten minste een van de termen moet voorkomen (OR), bijvoorbeeld **voetbal OR tennis**
Dit is ook handig bij synoniemen, bijvoorbeeld **senioren OR ouderen**
- Een term moet worden uitgesloten (NOT), bijvoorbeeld **sport NOT voetbal**

Grafisch worden de relaties tussen zoektermen zo weergegeven:

In de meeste databanken en zoekmachines vind je bij geavanceerd zoeken een zoekformulier waarin je kunt kiezen voor een van deze opties. Vaak kun je de verschillende opties ook combineren.

Voorbeeld

Je zoekt informatie over het verband tussen het broeikaseffect en kolencentrales. Je wil publicaties opzoeken waarin **beide termen** voorkomen.

kolencentrales	in	TX All Text
AND	broeikaseffect	in TX All Text
AND		in TX All Text

Opeens bedenk je dat *opwarming van de aarde* een belangrijke alternatieve term voor *broeikaseffect* is. Je past je zoekactie aan zodat de term *kolencentrales* in combinatie voorkomt met **tenminste één** van de termen *broeikaseffect* of *opwarming*.

kolencentrales	in	TX All Text
AND	broeikaseffect OR opwarming	in TX All Text
AND		in TX All Text

Let op: Als je zowel met AND als OR combineert dan moet je de OR-combinatie bij de meeste geavanceerde zoekformulieren binnen één zoekveld plaatsen (bovenstaand plaatje). Doe je dat niet dan weet de zoekmachine niet welke zoektermen als eerste moeten worden gecombineerd en krijg je niet de gewenste resultaten.

Op dit moment ben je niet geïnteresseerd in het politieke aspect. Je wilt artikelen vinden over *kolencentrales* in combinatie met de termen *broeikaseffect* of *opwarming*, maar **zonder** de term *politiek*.

kolencentrales	in	TX All Text
AND	broeikaseffect OR opwarming	in TX All Text
NOT	politiek	in TX All Text

Ook kun je in veel databanken en sommige zoekmachines complexe zoekacties uitvoeren door zoektermen te *nesten*.

Zoekstrings maken

In veel databanken en sommige zoekmachines kun je ook **complexere zoekopdrachten** formuleren: door termen te combineren. Om aan te geven wat met AND en wat met OR gecombineerd moet worden en in welke volgorde doe je met behulp van ronde haakjes.

Voorbeeld:

Als je zoekt op
OV-Chipkaart AND (beveiliging OR fraudegevoeligheid)

vind je documenten over **beveiliging en/of fraudegevoeligheid** van de **OV-Chipkaart**.

Als je de haakjes weghaalt
OV-Chipkaart AND beveiliging OR fraudegevoeligheid

krijg je ook documenten over fraudegevoeligheid *zonder* dat daar de OV-Chipkaart in voorkomt.

Exacte woordcombinaties en nabijheidsoperatoren

Exacte woordcombinaties of hele zinnen kun je tussen aanhalingstekens zetten. Deze combinatie of zin moet dan precies zo in het gezochte document voorkomen. Dit is heel handig als je zoekt naar een naam of een samengesteld begrip.

Let op! Je kunt op deze manier artikelen mislopen die wel over je onderwerp gaan. Je zoekt bijvoorbeeld naar de exacte woordcombinatie

“kinderopvang Amsterdam”

Met deze combinatie vind je niet de artikelen met

“kinderopvang in de buitenwijken van Amsterdam”

Die artikelen vind je wel met de zoekopdracht

kinderopvang AND Amsterdam

Nabijheidsoperatoren

Nabijheidsoperatoren kunnen gebruikt worden om aan te geven dat je zoektermen dicht bij elkaar in het document moeten voorkomen. Als de zoektermen dicht bij elkaar staan, hebben ze waarschijnlijk iets met elkaar te maken. De meest gebruikte nabijheidsoperatoren zijn:

NEAR: Wordt gebruikt als de volgorde waarin de termen voorkomen in het zoekresultaat, niet belangrijk is. Bijvoorbeeld *kinderopvang NEAR Deventer*.

ADJ: wordt gebruikt als de termen per se in een bepaalde volgorde moeten voorkomen in het zoekresultaat. Bijv. *Kinderopvang ADJ Deventer* (eerst *kinderopvang*, dan *Deventer*).

Je kunt vaak aangeven hoeveel woorden er mogen staan tussen de gebruikte zoektermen in het gevonden document. Dit kun je doen door het aantal (N) aan de zoekopdracht toe te voegen:

NEAR/N Er mogen maximaal N woorden staan tussen de zoektermen in het zoekresultaat. De volgorde van de woorden is niet belangrijk. Bijv. *kinderopvang NEAR/3 Deventer*.

ADJ/N Er mogen maximaal N woorden staan tussen de zoektermen in het zoekresultaat, maar precies in de volgorde zoals aangegeven. Bijv. *Kinderopvang ADJ/3 Deventer*.

In databanken en zoekmachines moet je soms verschillende woorden of codes gebruiken. Om zeker te weten welke je moet gebruiken: maak dan gebruik van de HELP-functie
Tip: In Google moet je de operator “AROUND” gebruiken. Bijv. *kinderopvang AROUND(3) Deventer*.

Trunkeren en maskeren

Wil je woordvarianten vinden of zowel het enkelvoud als meervoud, dan kun je het eind van een zoekwoord vervangen door een teken. Dit heet trunkeren. De tekens die je daarvoor gebruikt heten wildcard of joker.

Het effect van trunkeren is afhankelijk van de plaats in het woord dat je trunkert.

Voorbeeld: Met kinderrecht* vind je veel minder publicaties dan met kinder*, maar ze zijn wel specifieker. Want als je onderwerp 'kinderrecht' is heb je vast geen interesse in artikelen over kinderboeken of kinderfeestjes.

Om te trunkeren gebruik je meestal een asterisk (*) of een vraagteken (?), maar dit kan per databank verschillen. Soms verschilt ook het aantal tekens dat met één teken wordt vervangen. Meer informatie daarover kun je altijd bij "HELP" van de betreffende databank vinden.

Maskeren

Niet alleen aan het eind, maar ook binnen zoekwoorden kun je één of meer letters vervangen door een teken. Dit heet maskeren. Meestal is dit een vraagteken (?), maar dit kan per databank verschillen. Ook kan het per databank verschillen hoeveel tekens door één wildcard of joker worden vervangen. Kijk daarvoor in het helpbestand van de betreffende databank.

Maskeren kan handig zijn als je twijfelt over de spelling van een woord of als de spelling kan variëren.

Voorbeeld: Globali?ation = Globalisation of Globalization

Trefwoorden

In bibliotheekcatalogi en databanken kom je vaak trefwoorden tegen. Voordelen van het zoeken met trefwoorden is dat je weet dat een publicatie echt over dat onderwerp gaat. Als je in de Saxion-catalogus zoekt naar *probleemwijken* vind je minder publicaties dan met het trefwoord *achterstandswijken*. Publicaties die wel over het onderwerp gaan, maar waarin de term *probleemwijken* niet letterlijk staat, vind je niet.

Veel catalogi hebben een trefwoordenlijst of index waarin je alle gebruikte trefwoorden kunt terugvinden.

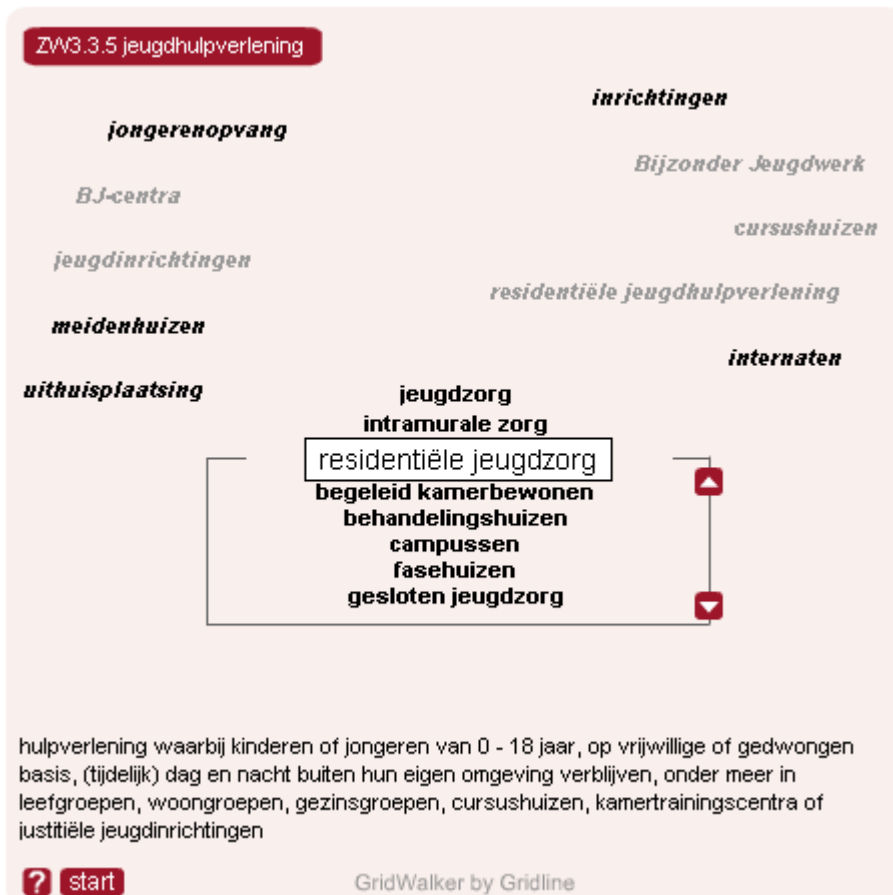
The screenshot shows the Saxion library search interface. At the top, there is a search bar with the text 'achterstandswijken' and an 'OK' button. Below the search bar, there are navigation links: 'Overzicht databanken | Overzicht LibGuides | Uitgebreid zoeken'. The main content area is divided into two columns. The left column, titled 'Verfijn uw zoekactie', contains filters for 'Auteurs', 'Thuisbibliotheken', 'Item types', and 'Onderwerpen'. The 'Onderwerpen' section is highlighted with a red box and lists: 'Achterstandsgebieden...', 'Leefbaarheid', 'Opbouwwerk', 'Sociale problemen', 'Wijken', and 'Toon meer'. The right column, titled 'Uw zoekactie gaf 13 resultaten.', shows a message 'Niet gevonden wat je zocht? Kijk eens in onze databanken en LibGuides of vraag het één van onze specialisten!' and a list of search results. The first result is 'De jeugd maar geen toekomst? : naar een effectieve aanpak van sociale uitsluiting / Henk Spies, Suzanne Tan, Maarten Davelaar.' with a checkbox, copyright date, and availability information. The second result is 'Werk aan de wijk : een quasi-experimentele evaluatie van het krachtwijkenbeleid / Matthieu Permentier, Jeanet Kullberg, Lonneke van...' with a checkbox, publisher, and availability information. The third result is 'Schoon, heel en werkzaam? : een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid / Vasco' with a checkbox, publisher, and availability information. The fourth result is 'Best persons en hun betekenis voor de achterstandswijk / Gabriël van den Brink ... [et al.] ; met medew. van Eva Bosch, Dick de Ruijt' with a checkbox and author information.

Thesauri

Een thesaurus presenteert trefwoorden in hun onderlinge relatie. Je vindt ook varianten van de trefwoorden

Wanneer je een term opzoekt, zie je ook wat de bredere term (*BT=Broader Term*), engere term (*NT=Narrower Term*), gerelateerde term (*RT=Related Term*) of voorkeursterm (*UF=Used For*) is. Dit is heel handig als je nog niet goed weet op welk woord je precies moet zoeken.

In dit voorbeeld uit de Thesaurus Zorg en Welzijn zie je voor het begrip *residentiële jeugdzorg* varianten, bredere en nauwere begrippen etc.

hulpverlening waarbij kinderen of jongeren van 0 - 18 jaar, op vrijwillige of gedwongen basis, (tijdelijk) dag en nacht buiten hun eigen omgeving verblijven, onder meer in leefgroepen, woongroepen, gezinsgroepen, cursushuizen, kamertrainingscentra of justitiële jeugdinrichtingen

Classificatieschema's

Dit is een voorbeeld uit de Saxion catalogus 300.6/VERH (sociaal-wetenschappelijk onderzoek).

Wat is onderzoek? : praktijkboek voor methoden en technieken / Nel Verhoeven.

Door: [Verhoeven, Nel \(Pieternella Susanna\)](#)

Uitgever: Amsterdam : Boom uitgevers, [2016]

Editie: Vijfde druk.

Omschrijving: 428 pagina's : illustraties ; 24 cm.

ISBN: 9789462363632.

Onderwerp(en): [Methodologie](#) | [Sociaalwetenschappelijk onderzoek](#) | [sociaal-wetenschappelijk onderzoek](#) | [methodologie](#)

Bezit (5)		Annotatie				
Type item	Thuisbibliotheek	Collectie	Standplaats	Status	Datum verwacht	
Boeken	Saxion Bibliotheek Deventer	Boeken	300.6/VERH (Snuffel langs de plank)	Uitgeleend	19/06/2019	
Boeken	Saxion Bibliotheek Enschede	Boeken	300.6/VERH (Snuffel langs de plank)	Beschikbaar		
Boeken	Saxion Bibliotheek Enschede	Boeken	300.6/VERH (Snuffel langs de plank)	Uitgeleend	02/07/2019	

Weet je eenmaal de juiste code voor jouw onderwerp, dan kun klikken op “Snuffel langs de plank” om andere publicaties over dat onderwerp te vinden. Je kunt ook op codenummer zoeken.

zoeken [en] systematische code sorteer op jaar van publicatie

zoeken bij benadering

titellijst | titelgegevens | zoekgeschiedenis

resultaten zoeken [en] (systematische code) 300.6 | 110 treffers

- hints | filter
- trefwoord
research
onderzoek
wetenschappelijk
sociaalwetenschappelijk
sociologisch
onderzoeksmethoden
methoden
methodologie
methods
science
1. [Het ontwerpen van een onderzoek](#)
Verschuren, Piet / Vijfde druk / Boom Lemma uitgevers / 2015
 2. [Onderzoek in de kunsten : het hoe en waarom van een artistiek onderzoeksproces](#)
Willems, Bert / Eerste druk / Acco / 2015
 3. [Praktijkgericht onderzoek in bedrijf](#)
Leen, Jan / Uitgeverij Coutinho / 2015
 4. [Basisboek enquêteren : handleiding voor het maken van een vragenlijst en het voorbereiden en afnemen](#)
Baarda, Ben / Vierde druk / Noordhoff Uitgevers / [2015]
 5. [Praktijkonderzoek in zorg en welzijn](#)
Donk, Cyrilla van der / Tweede herziene druk / Uitgeverij Coutinho / 2015

Er bestaan veel verschillende classificatieschema's. Het bekendste algemene schema is het **SISO**. Dit is het schema dat door de Saxion-bibliotheek en de meeste openbare bibliotheken gebruikt wordt.

Zoekmethoden

Als je een zoekactie start, typ je misschien eerst enkele woorden om te kijken of je snel interessante informatie kunt vinden. Deze zoekmethode noemen we *quick & dirty*. Vaak kom je hiermee een heel eind, maar er zijn nog andere manieren om informatie te zoeken.

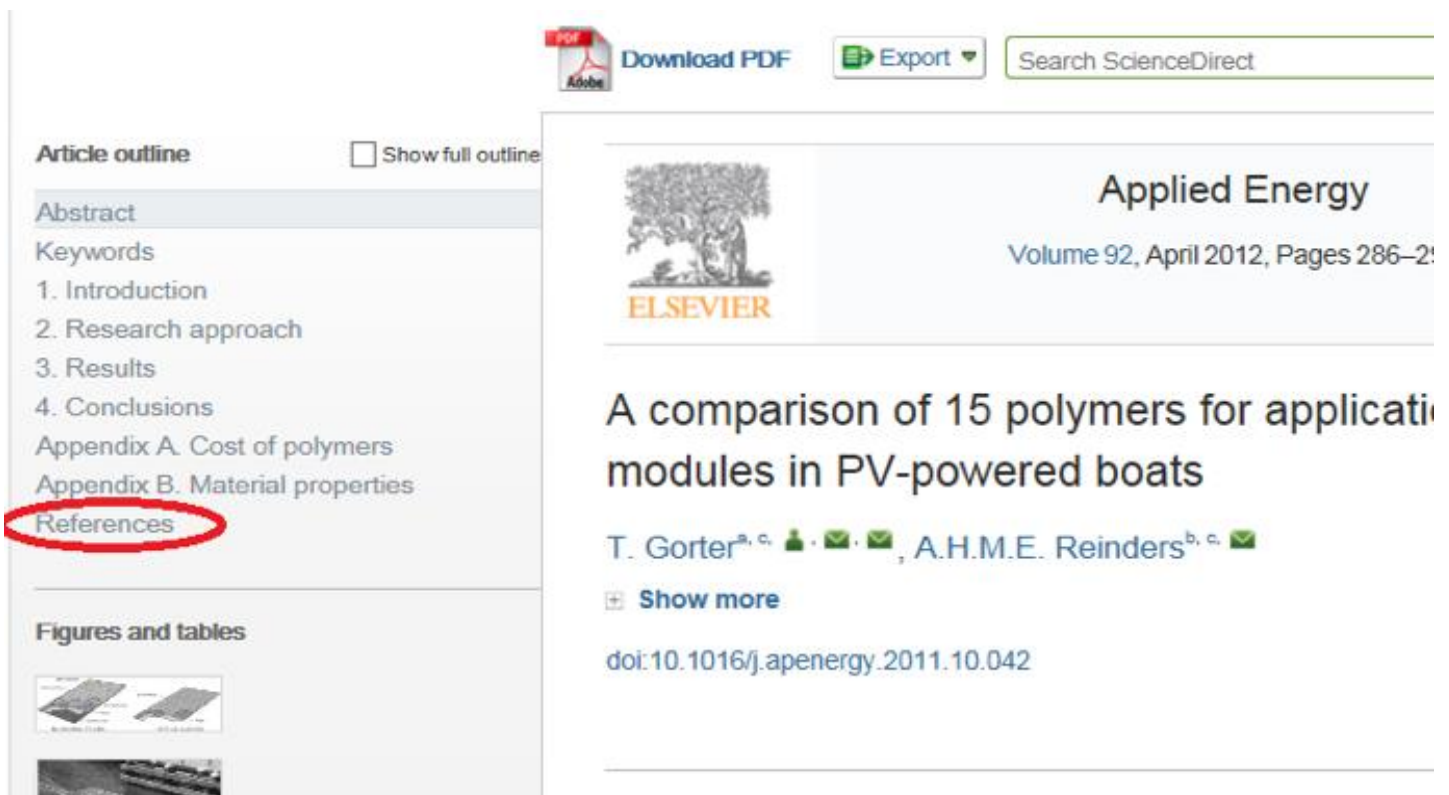
Je leert een aantal van deze methoden.

Sneeuwbalmethode

Bij veel publicaties, zowel online als op papier, vind je achterin een literatuurlijst (of: *bibliografie*). Hierin geeft de auteur een overzicht van de gebruikte literatuur of doet hij aanbevelingen voor meer interessante literatuur over het onderwerp. Op deze manier kun je op het spoor komen van andere bruikbare boeken of artikelen.

Gebruik je een artikel uit een online database, dan kun je vaak via een *literatuurverwijzing* direct doorklikken naar de publicatie waarnaar verwezen wordt. Via deze methode zoek je altijd **terug in de tijd**, omdat de literatuur die je in de literatuurlijst bij een publicatie vindt altijd ouder is dan de publicatie zelf.

Voorbeeld

The screenshot shows the ScienceDirect interface for an article in *Applied Energy*, Volume 92, April 2012, Pages 286–291. The article title is "A comparison of 15 polymers for application modules in PV-powered boats" by T. Gorter^{a, c} and A.H.M.E. Reinders^{b, c}. The article outline on the left includes sections like Abstract, Keywords, Introduction, Research approach, Results, Conclusions, and two appendices. The "References" section is circled in red, indicating the source of the snowball method. The interface also features a "Download PDF" button, an "Export" button, and a search bar.

Bij dit artikel uit Science Direct over Polymeren vind je onder **References** verwijzingen naar de literatuur die de auteur heeft gebruikt.

Citatiezoeken

In citatie-indexen kun je opzoeken in welke artikelen een bepaalde publicatie wordt geciteerd. Via deze methode zoek je **voortuit in de tijd**: de literatuur die verwijst naar een artikel is altijd recenter dan het artikel zelf.

Dit is dus een goede manier om recente relevante literatuur op te zoeken. In veel online databases kun je bij een publicatie direct doorklikken naar een overzicht van 'geciteerd door'-verwijzingen.

Voorbeeld Google Scholar

Global consumer innovativeness: Cross-country differences and demographic commonalities

GJ Tellis, E Yin, S Bell - Journal of International Marketing, 2009 - journals.ama.org

Abstract Despite extensive research on **consumer innovativeness**, the literature does not contain a parsimonious construct that has been validated for use across **countries**, demographics, and categories. This study attempts to fill this gap by studying **consumer ...**

Geciteerd door 105 [Verwante artikelen](#) [Alle 8 versies](#) [Importeren in RefWorks](#) [Opslaan](#) [Meer](#)

Uitbreiden en beperken van zoektermen

Je begint simpelweg met het intikken van één zoekterm. De kans is groot dat je teveel resultaten krijgt waarvan er ook veel niet relevant zijn. Door een tweede zoekterm toe te voegen zoek je al specifieker. Zowel de ene als de andere zoekterm moet immers voorkomen in de gevonden websites of documenten. Je hebt nu minder resultaten maar wel specifieker. Als je nog niet tevreden bent over je resultaten, dan voeg je nog een zoekterm toe. Hiermee ga je door tot je een bruikbare lijst met resultaten hebt die echt gaan over je onderwerp.

Voorbeeld:

In het volgende voorbeeld wordt steeds een zoekterm toegevoegd. Je gaat met combineren_net zolang door tot het resultaat uit genoeg relevante *hits* bestaat. In PubMed beginnen we met de zoekterm *children*. Hieraan hebben we de zoekterm *sleep* toegevoegd, en tot slot de zoekterm *bed*. Zoals je ziet neemt het aantal hits af.

Stap 1: Zoeken met één zoekterm: *children*

Builder

All Fields	▼	children	x	⊖	Show index list
AND	▼	All Fields	▼		

or [Add to history](#)

Results: 1 to 20 of 2015125

Stap 2: een tweede zoekterm toevoegen om te specificeren: *sleep*

(children) AND sleep

[Edit](#)

Builder

All Fields	▼	children	x	⊖	Show index list			
AND	▼	All Fields	▼	sleep	x	⊖	Show index list	
AND	▼	All Fields	▼			⊖	+	Show index list

or [Add to history](#)

Results: 1 to 20 of 20395

Stap 3: een derde zoekterm toevoegen om nog specifiekere te zoeken: *bed*

((children) AND sleep) AND bed

[Edit](#)[Clear](#)

Builder

	All Fields	▼	children	⊖	Show index list		
	AND	▼	All Fields	▼	sleep	⊖	Show index list
	AND	▼	All Fields	▼	bed	⊖	Show index list
	AND	▼	All Fields	▼		⊕	Show index list

Search or [Add to history](#)

Results: 1 to 20 of 652

Beperken van zoektermen

Deze zoekmethode werkt precies andersom. Je begint met een groot aantal zoektermen die volgens jou allemaal moeten voorkomen in je zoekresultaten. Je zet ze allemaal achter elkaar in het zoekvenster. Het kan zijn dat je nu te weinig resultaten krijgt omdat er te weinig websites en/of documenten zijn waarin alle termen voorkomen. In dat geval haal je een zoekterm weg. Je bekijkt de resultaten. Als je nog steeds te weinig resultaten overhoudt dan haal je nog een zoekterm weg. Je doet dit net zo lang totdat je tevreden bent over je resultaten.

Zoekresultaat verbeteren

Te weinig zoekresultaten

Als het resultaat van je zoekactie te beperkt is, kan dat verschillende oorzaken hebben.

Heb je de juiste bron gekozen?

- Gebruik eventueel een andere databank

Ligt het aan je zoekopdracht?

- Controleer je zoekvraag en pas deze zo nodig aan
- Formuleer je vraag anders
- Kijk of alle componenten wel nodig zijn

Het zou ook kunnen zijn dat er weinig of geen informatie over jouw onderwerp bestaat en je een ander onderwerp moet kiezen

- Gebruik andere of minder specifieke zoektermen
- Controleer je zoektermen, heb je je termen bijvoorbeeld juist vertaald?
- In een vakspecifieke databank moet je meer specifieke zoektermen gebruiken dan in een algemene databank

Let op! Door minder specifieke zoektermen te gebruiken wordt de hoeveelheid **hits** hoger, maar het aandeel **relevante** hits kan lager worden

- Geef minder begrenzings aan
 - Artikelen uit de laatste twee jaar zijn misschien het meest geschikt, maar misschien is er juist in de jaren daarvoor veel over je onderwerp gepubliceerd
 - Beperk je niet tot Nederlandstalige publicaties. Er wordt veel meer Engelstalig gepubliceerd

Teveel zoekresultaten

Als je teveel niet-relevante informatie vindt, zijn er verschillende mogelijkheden om je zoekactie aan te passen:

- Preciezer zoektermen (zie stap 2) gebruiken
- Een bepaalde zoekingang (zie stap 4) kiezen, bijvoorbeeld zoeken op Auteur
- Met exacte woordcombinaties zoeken (zie stap 4)
- Begrenzen (zie stap 4) op bepaalde publicatietypes of op publicatiedatum
- Een zoekterm toevoegen

Door een beperking wordt de hoeveelheid **hits** lager, maar het aandeel **relevante** hits is hoger bijvoorbeeld kun je kijken welke auteur vaak voorkomt bij je eerste zoekresultaten. Dit is waarschijnlijk een belangrijke auteur binnen het betreffende vakgebied. Gebruik de auteursnaam in het veld Auteur om verder te zoeken naar publicaties.